

Nro. 32.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGELÉDMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Aprilusnak 21-dik napján
1801-ik esztendőben.*

Francia Respublika.

A' *Moniteur* ki-adta a' Nápolyi Minister *Micheroux* és Frantzia Követ *Alquier* között Floren-
cziában Mártz. 28-dikánn aláíratott békecséges
Kötést, melynek igen summás foglalata ennyiből
áll: —

„1) Nápoly és Frantzia ország között legyen
békecséges barátság; az ellenségeskedések száro-
zonn vizenn szünnyenek-meg. 2) Minden régibb
Kötések, a' melyek ezzei a' mostanival ellenkez-
nének, töröltessenek el. 3) Minden Nápolyi és
Siciliai Kikötőhelyek, a' Frantzia Ország és ezen
két Hatalmasságok között, így sziatén az Anglia
és az Északi Hatalmasságok között való békes-
nek helyre állásáig, a' Török és Anglus kereske-

dő és hadi hajók előtt, zárattassanak bé: ellenben minden Orosz, Frantzia, és ezekkel szövetséges hajók előtt, álljanak nyitva. Ha ö Siciliai Felsége az Anglusoktól vagy Törököktől megtámodtatna: köteles a' Frantzia Respublika, anynyi legítő erőt küldeni véd Imire, a' mennyit ugyan azon végre az Orosz Császári Felség fog küldeni. 4) Ö Kir. Felsége a' Frantzia Respublika rendelkezési alá botsátja, Elba sziget és Porto Longonét, a' Toskánai partonn Stato de gli Présidit, és Piombino Hertzegséget. 5) Mind két Fél vizsgálja ad a' másikkak mindent, a' mit egyik a' másik embereiktől el vettek. 6) Hogy a' hadnak minden emlékezete el-törölődjék, Frantzia ország minden történetekről el felejtkezik: ö Kir. Felsége pedig, azon Frantzia Hazafiak' és Agensek' kárvellásának meg fordításául, a' kik nevezetesen Nápolyban és Viterbóban, &c, kárt vallottak, 3 hónapok alatt 500 ezer Frankokat fog fizetni. 7) Ö Felsége a' politikai vélekedéseikért fogva lévő személyeket, mind szabadon botsáttatja, és azon jobbágyainak javaikat, a' kiknek a' Frantziákhoz viseltető hajlandóságokért ki kellett vándorolni, vizsgálja jövedelekkor vizsgálja adattya. 8) A' mely képeket Romában a' Nápolyi katonák, a' Frantziáktól el vettek, vizsgálja adják. 9) Ez az Alku, foglalja bé a' Cisalpínai, Batava, és Lyguriai Respublikákat is. 10) Harmintz napok alatt rátifikáltatódjon.

Északi Europa.

Koppenhágából, Aprilis 4-dikénn:

Aprilis' 2-dike, a' leg nevezetesebb napjai közzül egyik vala Dániának; és az Europai nevezetes történetek' laistromában, örökre fel jegyzetve fog maradni. Meg esék *Koppenhága* alatt a' *Dánusok* és *Anglusok* között a' rettenetes vérontás. A' *Dánus* tengeri katonaság, a' mely egy,

Ő velle öfzfe sem hasonlítottatható Anglus tengeri hadi erővel viaskodott, halhatatlan ditsőfféget szerzett magának. Egy része azon Anglus hajós seregnek, a' mely Mártz. 30-dikánna a' *Sund* nevü keskeny tengerenn bé evezett, Apr. 1 ső napján két részekre oszlott. Egyik szakalzzsal Adm *Nelson* olyan közel vette magat a' Dánus kikötő-helyhez, hogy az azt védelmező bástyáktól csak fél tengeri mérföldnyire hánytaki vasmatskáit. Ebben az állásban viradott Apr. 2 dikára, a' midőn tizenegyedfél órakór vasmatskáit ismét felszedvén, egész erővel a' kikötőhelyet védelmező ágyukkal rakott Dánus hajók' lineájának jobb szárnyára rontott. Ezen viaskodásra, 15 Linea és 5 apróbb hadi hajókkal állott-ki *Nelson*, a' többek a' fő Admirallal *Párkerrel*, előbbeni helyekenn hátra maradtak. A' Dánus oltalmazó lineának ezen szárnyát, 5 apró hadi hajók, és 8 hajó-battériák (*Blockschiff*) formálták. Legelőbb is egy Anglus Fregát jött néki a' *Provesteen* nevü Dánus hajó batteriának. Valamint az Anglusok a' Dánus tengeri katonaság' bátorságát hitel felett valónak lenni találták, így szintén a' Dánusok is meg vallják azt, hogy a' *Nelson* plánuma, a' mely szerént ezen tengeri ütközetet tette, bámulásra méltó. Egész végig egyetlen egy pontra intézték az Anglus hajók minden figyelmetellégeket, és ágyu-tüzüknek egész erejét. —

„Délutáni 3 óratájban kezdett az ágyuzás egy kitsint tsende ülni, a' midőn is Admirál *Nelson*, Követet küldött ki a' szározra, alkudozás végett. —

A' *Nelson*' feltételei ezek vóltak: — „Dánia lépják ki az Orosz Udvarral való Szövetfégből — „Az Anglusok foldozhassák meg öfzfe rongyollott hajóikat a' Dánus hajó építő mühelyekben — „Az Anglus hajókról vétetődjenek bé a' meg-sebellegett emberek a' Dániai ispotalyályokba.“

A' két első fel tételeket telyefféggel el nem

fogadta a' Dánus Országglószék, meg jegyezvén, hogy Dániának volna még mind ereje, mind pedig bátorsága a' maga függetlenségének védelmezésére. A' 3-dik punktumra tétetett feleletnek pedig ennyiből állott a' summája, hogy, *Dánia* az emberiségnek gyakorlását még ellenségei iránt is, soha el nem fogná mulatni. — Tsakugyan fegyvernyugvás köttetett meg határozatlan időig a' két ellenséges Felek között: tegnap (3 dikban) pedig néhány rendbéli Követek szemléltettek Nelsontól a' városba bé jöni. — Dél utáni 2 óratájában maga is bé jött Nelson *Koppenhága* várossá-
ba a' Korona örökös Hertzeggel való személyes beszélgetés és alkudozás végett.

Mi lett legyen ezen személyes alkudozásnak a' vége, még nem tudhatni: hanem a' Dánusok jó reménységgel vagynak az ő betfületjekre való békeség felől. *Nelson* Admirális a' Dánus Kor. Hertzegnél az *Amalienburgban* ebédelt Apr. 3 dikán, és estvéli 7 órakor tért vissza a' hajójára. — Nagy bámulással, de egyfersmind egész tsendességgel nézte az öfzfe gyülekezve lévő temérek nép, ezt a' nagy tengeri vezért.

A' *Nelson* tulajdon választétele szerént, 3 Anglus hajós Kapitányok vesztek el ezen ütközetben, a' kik között, azt a' *Berry* nevűt sajnálja Nelson mindenek felett, a' ki neki igen kedves barátja, és még az Abukiri nevezetes tengeri ütközetben is leg hűségesebb segédje vólt. Még nem hólt ugyan meg, hanem, halálos sebet kapott. —

„Egy-egy hajónkra, így ír a' Dánus tudósító, 4, 5 hajóval rontott réa *Nelson*: még is tsak délelőtti tizenegy órától fogva délutáni negyedfélkór juthatott annyira, hogy ezen hajóinkat elvehesse, ekkór is pedig tsak azért, hogy egy-egy hajóinkon már leg feljebb 20—50 ember ha vólt még életben, és már ezek is minden munitzióikat el lövődözvén, és öfzfe rongyoltatott hajó battériájikat az Anglusoknak oda hagyván, ma-

gok a' fántzokba , vagy a' beljebb álló hajókra már vízfa huzták volt magokai.

„A' Dánusok' vezítése , mint még eddig hozzá vethetünk , holtakat és sebeseket özfze szám-lálván, 1500—2000 emberekre tetetődhetik. Hogy az Anglusok is sok embert veztettek, meg íté-letni onnét, hogy csak a' *Nelson* hajójánn 80 ember esett-el. —

„A tsatának végződése után a' Dánus ol-talmazó lineának jobb szárnyát az Anglusok ugyan már el foglalták volt, és már csak az *Amack* szigetén 's-valami bátyákonn lévő ágyuk állottak ellent az Anglusoknak: hanem, minthogy még az olalmazó lineának egész bal szárnya tel-lyességgel semmit nem szenvedett , olyan vé-lekedés volt Koppenhágában , hogy ha a' fegy-vernnyugváft tsakugyan a' békeffég meg koronáz-ni nem fogná, 's-még egy ütközet találna történ-ni, az még sokkal véresebb fogna lenni. A' Dánusok fenn szóval kiáltozzák, hogy ők is meg tudnak, és készek is ugy meg halni, mint sok atyokfiaik Aprilis. 2 dikánn meg hóltak : in-kább, mint sem illetlen békeffégre lépjenek az Anglusokkal.

Nelson ilyen módon hasonlította a' Frantzia és Danus tengeri katonaságot özfze ezen tsata után: — „A' Frantziák, ugy mond, derekasint viselik a' tsatázás közben magokat, hanem azt, a' mit a' Dánusok 4 óráig ki állottak , a' Fran-tziák csak egy óráig állanak ki. Én 105 tengeri tsatázásokban forgottam életemben, de mind ezek között a' mai volt a' leg hevesebb.“

Koppenhágából, Apr. 6. dikánn:

„A' Fegyvernnyugvás, a' melynek 5. dikben el kellett volna végződni, ismét el nyulytatott 7 di-kig, és reménség kezdődött lenni hozzá , hogy félbe sem fog szakadni, minthogy a' békefféges alkudozások hathatóson munkába vétetődtek. Mi

azonközben minden esetre készen vagyunk. A 3 dik Aprilisi tsata meg mutatta, hogy a' *Dánus* katonák még ma is szembe mernek ellenségeiknek ágyugolyobissáikkal szállani. Dániának nem kicsiny tsitsőffégire szolgált ez a' véres tengeri tsata. Maga Nelson is el bámult, a' midőn az ő vezérlése alatt lévő Anglus hajós seregénél hatszorta kissebb Dánus hajós seregben, ilyen ellentállásra talált. Mind addig meg szűnés nélkül folytunk néki ágyuink tüze által, míg vagy minden embereink el nem hollottak a' megtámodtatott helyenn, vagy pedig minden ott lévő ágyuink haszonvethetelenné nem tétetődtek. Valami 1700 el esett vagy sebbe - esett emberekenn kívül, tsak tisztjeink 24 gyen lettek oda. — Némely Anglus hajóról, 100 el esett ember is vettetett ki a' tsatázás közben a' tengerbe. Merni lehetett az ő hajó fedeleikről a' vért le. Egy Alkapitány a' *Nelson*' hajójánn úgy ítélte, hogy ők az *Abukiri* ütközetben nem veltettek el annyi embert, mint most.

(A' Dánusoknak szélső oltalmazó linéájok itten a' *Koppenhági* kikötőhely' szélében, olyan hajókból állott, a' melyek régen mint nagy hadi Linea hajók úgy szolgáltak, hanem minekutánna egyéb haszonra alkalmatlanokká tétetődtek volna, vitorlaik és árboczfaik le szedettek, és battériák formáltatván belőlök, némelyek meg fenekelve a' fővenyre, mások pedig vasmatskákra hadi rendbe állittattak. Ezek mozdulhatatlanul állanak a' magok helyeikenn, és mint a' tábori battériák, ágyuikkal és örző seregekkel jól meg szoktak rakattatni, 's mind addig oltalom-béftyáku szolgálnak, míg az ellenség annyira nem közelithet melléjük, hogy a' partról semmi segedelem nem küldtethetők az el hulló emberek' helyébe. — Ilyen 8 hajó battériákról (*Blockschiff*) védelmezték mostan magokat a' Dánusok, igen nagy ditsérettel, valami 40 kissebb nagyobb Anglus hadi hajók ellen, valami 4 órák alatt).

Lübeckből, Apr. 5 dikénn.

*Fridrich Hassiai Printznek a' Hassiai Landgróf Fiának vezérlése alatt, egy 3000 fejekből álló Dánus Királyi fegyveres sereg közelgetvén tegnap ezen város felé, abba ma reggel, minckintánna a' Magistratustól annak fel-adattatása a' Dánus Felsége nevében forma szerént kívántatott volna, ezen fegyveres sereg, szép rendtartással bé szálla. *Travemunde* felé is el küldetett ugyantsak egy más Dánus fegyveres csoport, hogy az is bé-szálljon oda a' Király' nevében. A' katonaság itt *Lübeckben*, mind a' lakosok' házaikba szállítottott bé; tsak a' Magistratúális, és Papi személyek, 's idegen Hatalmasságok' Konsúljaik' házaiban nintsenek szállók. Ezenek a' városnak lakosaihoz is olyan értelmű hirditetéft intézett a' Dánus seregek' vezére a' Hassus Princz, mint a' Hamburgiakhoz-*

Hannoverából, Apr. 5 dikénn:

Az ide való országglószék és az itt lévő Prussiai Királyi Minister Gróf *Schulemburg* között végrehalytatott Alkunak ereje szerént, a' mely is ezen hónapnak 3 dikánn készült meg, a' Prussus fegyveres népnek a' Hannoverai Válofztó Fejedelmi vidékekre való bé szállások, már most minden ellenmondás nélkül meg fog engedtetni, és a' Prussus Udvar által frükségeseknek tartatandó minden rendelések, teljesittetni fognak itten. A' Hannoverai fegyveres népnek nagy része, szabadlággal el-botsáttatik: a' meg maradandók pedig, *Hannovera*, *Gifhorn*, és *Uelzen* városaikba szállittatnak bé: a' több Válofztó Fejedelmi városokat, valamint a' *Hameln* nevü erőfféget is, mind Prussus fegyveresek foglalják-el. A' Hannoverai katonatilték le kötelezni tartoznak magokat, hogy Prussia ellen nem fognak szolgálni. A' Prussus seregek Aprilisnek le folyta alatt ta-

karodnak bé a' Hannoverai vidékekre, és első Májusonn kezdve Hannoverai zsoldonn lesznek. A' Prussus Udvar ellenben kezességet vállal a' felől, hogy a' Hannoverai nép' tulajdona, személye, és eddig való Constitutziója, &c, bántódás nélkül fognak maradni. Minden Hannoverai Tanátszékek a' Prussus Országlószéknek tartoznak a' magok foglalatosságaikról számolni, mind addig, míg az Anglia és Hannovera között való függés félbe szakadva marad.

Adolf Anglus Kir. Princz, ezen alkalmatossággal érkezvén *Berlinből* ide Hannoverába vizsgálta, holzás tanátskozást tartott a' Hannoverai Ministeriummal, minekelőtte az a' Kötés, a' mely szerént ez a' tartomány egy ideig a' Prussiai kormányzás alá botsáttódik, aláírás által meg erősítettett volna. Négy Hannoverai Ministerek, és Feldmarschal *Wallmoden* irtakalá. A' Királyi Princz az után, tovább folytatta *London* felé útját.

Prussus Generál *Kleist* rendeltetett ki, hogy 24 ezer Prussus katonával a' Hannoverai várakat és helységeket el-foglalja. Fő hadi szállása, *Stade*. — Az az irás, a' melyet a' Prussus Udvar Gr. *Schulenburg* Minister által a' Hannoverai Ministeriumnak Mártz. 30-dikánál által adott, és a' melyre nézve ez, azt a' Kötést, hogy Hannovera egy ideig Prussus védelem és kormányzás alá botsáttassék, Apr. 3 dikánál aláírta, summáson ezeket foglalja magában: — „Minekutánna a' Berlini, Pétersburgi, Koppenhágai és Stockholmi Udvarok, a' háborunak sokáig tartó inségeit tekintvén, egymásközött egy tengeri neutralitásban álló szövetségre léptenek volna, Anglia ezért, a' maga kikötőhelyeiben találtató Északi hajókat le-tartóztatta. Prussia azonközben a' mult Februáriusban hathatóson elejébe terjesztette az Angliai Országlószéknek azon eszközöket, a' melyeknek elővételek által, Angliának az Északi Hatalmasságokkal való nyilvánóságos há-

boruja, el-kerültetődhetne. Az Angliai Ministerium ellenben, a' helyett, hogy ezen eszközöket munkába vette volna, inkább egyenes nyilatkozatást tétetett a' Londonban lévő Északi Követeknek, a' felől, hogy le tartoztatott hajóikat el nem botsáttattya. Minthogy Anglia ily módon a' maga el-kezdett ellenségeskedéseit folytatni meg nem szűnik: kéntelenítettik ő Prussus Felsége, tett ígéreteinek bé telyesítése végett, illendő eszközökhöz nyúlni; a' mint is hogy már most nem csak az Albis, Vézer, és Ems' vizeknek torkait, hanem azon egyéb Német vidékeket is, a' melyek az Anglus Király' birtokai alá tartoznak, seregei által el foglaltatja, &c."

Nagy Britannia.

A' Svéd Követ Báró *Ehrensward*, kezéhez kapván az úti levelet, a' Királytól való bútsuvétel nélkül utazott-el Londonból, minekutánna előbb egy jelentést, adott volna által az Angliai Ministeriumnak, a' melyben summáson ezeket mondgya:

„Ő Swéd Felsége, a' midön mint neutrális Hatalmasság, a' maga jussát védelmezi, 's a' midön magát arra kötelezi, hogy a' mely neutralitás' fundamentomának meg ismerését más Hatalmasságoktól meg kívánja, és annak minden törvényeit mind maga megtartja, mind pedig minden jobbágyai által szorosan megtartatja; továbbá, a' midön ezen neutralitásonn fundáló jussait, egy ujj szövetséges Kötés által is meg erőstítvén, tulajdon országának tsendességét erősebb lábba állítani törekedik: nem gondolhatja, hogy ez által másokat, ellenségeskedésre hogy ingerelne. Minthogy ő Swéd Felségét minden lépéseiben, a' népek' törvényéhez és a' Kötésekhez viseltető tisztelet, a' maga népe' javának a' más népek' javával való összefűzött köttetése, 's az egyenlőségnek és békeségnek szeretete, vezére.

lik : annál nagyobb álmélkodással értette, hogy a' tudva lévő Északi Hatalmasságok' fegyveres neutralitásiágoknak lábra állását illető hír, Londonban olyan erőszakos eszközökhöz való nyúlásra szolgáltatott legyen alkalmatofságot, hogy az Anglus kikötőhelyekben találtató Swéd hajók, le áristáltattasának.

„Ő Swéd Felsége igen távol lévén attól, hogy a' neutralitás béli jufoknak meghatároztatása által az Europai tengeri törvényekbe változáft akarna bé hozni, más felől azt is jól tudja, hogy egy hntsen a' Hatalmasságok között olyan, a' ki ezen neutralitás béli jufokat, a' melyek ezen ujj Kötésben, tsak meg-ujjittattak, ez előtt is meg ne ismérte volna. *Anglia* maga el nézte vólt ezen Kötésnek legelőlzöri meg készülését: sőt az hivatal szerént is közöltetett vólt véllé; és nem protestált ellene. Hasonló képpen el nézte annak az 1780 ik és 1781 dik esztendőekben történt meg-ujjittatását. És éppen az a' Ministérium, a' mely most ilyen nagy erőszakkal ellene szegezte magát ennek a' Kötésnek, jól tudta 1794 ben, hogy azt akkór, Dania és Swétzia ismét meg ujjitották legyen egymás között, és 3 esztendők alatt el nézte az ő fegyveres készületeiket, a' nélkül, hogy az ő ellenségeskedések ellen leg kisebbbet is panaszkodott volna. Most ellenben ugyan ez a' Kötés, *Anglia* ellen való öfzfe szövetekezésnek neveztetik. — Ugy látszik, hogy ez a' különbség egyenesen tsak azon a' tengeri Systemánn fundálódik, a' melyet *Anglia* ezen hadnak folyta alatt el-terjeszteni iparkodott, és hogy az az Országlófzék, a' mely Európát a' maga békefféges hajlandósága felől oly sok ízben meggyözni akarta — minekutánna azzal ditsekedett volna, hogy Európának szabadságáért kezdette a' hadakozást — most már a' tengerek' el nyomása végett akar háborufolytatáshoz kezdeni.“

„Ő Swéd Felsége (ezek a' Swéd' Követ' utolsó szavai), nekem azt parantsólta, hogy, mivel

személyes ide küldtetésemnek semmi kívánt gyümöltse nem lehet, Londonban való további maradásomnak pedig semmi egyéb oka nintsen, innét útozzak haza.

Mártzius' vége felé meg kezdett vólt jönni ismét a' Londoniak reménsége a' békeféleghez. Minden környülállások azt mutatták, hogy az Anglus és Frantzia Országlófzékék között, ismét hathatóson folyini kezdetek légyen egy időtől fogva a' levelezések.

Birminghamban Mártz. 24 dikénn némely nyughatatlan zúgások kezdettek vólt ki útni magokat; néhány ablakok és ajtok is rontódtak bé; hanem katonaság érkezvén, azonnal helyre állott a' tsendesség.

Minister *Addington* egy olyan zöld levelestáskát tett le Mártzius' 29 dikénn a' Parlament' Alsó háza béli Orátor' asztalára, a' melyben az Irlándiai és Nagy Britanniai nyughatatlannoknak mesterkedéseikről szolló levelek tartatnak, és így szollott: — „Én ezeket a' papiroffokat, ő Pelségétől hoztam ide, azért, hogy ezekből által lehessen látni a' támodások ellen hozatott törvény' meg ujjittatásának szükséges vóltát. Ezeknek meg olvasásokból alkalmatosságot vehetnek ezen ház' tagjai oly emberek idejében való meghatározására, a' melyek a' békételen és az ellenséggel tartó emberek által forraltatott veszedelmeket el háritthatják. Mit tehessen a' támodásnak nyughatatlan lelke, ha vigyázás nintsen réá, szükségtelen magyarázni. Hogy pedig ez a' nyughatatlan lélek ne alugyék, ezek a' papirofsak megmutatják. Tanátslom, hogy bízzuk egy titkos Commisióra ezeknek meg vizsgálását.“ — Némü némü vételkedések után 21 személyek nevezettek ki ezen papirofsaknak meg-vizsgálására, a m: *Addington, Pitt, Dundás, &c.*

Batava Respublika.

Hága, 31. Mártz. —

„Minket is ujjanton meg-tiszteltek egy látogatással számos Anglus hadi hajók. Mártz. 28-dikán jelentek meg a' *Maas* torkánál, a' hol minikutánna katonaságot szállítottak volna a' nagy hajókból a' sajkákra, két versben próbálták meg estvéli 10 és 12 óra között a' *Gorée* szigetére való kiszállást; hanem mindenkör visszakergettettek battriáink tüze által. — 29 dikben az ide nem melzise lévő *Scheveningen* nevü falu előtt állani szemléltetett ugyan ez az ellenséges hadi hajós serég, hanem már tegnap innét is tovább folytatta Észak felé útját. Valami 21 hadi, kisebb nagyobb hajókból áll. Gondóljuk, hogy vagy az *Albis* vize torkához, vagy pedig Adm. *Parker* után czéloz, és *Dixon* Admirális által vezéreltetik.

Magyar Ország.

Nagy Károlyból: —

Nagy Ajtai ifjabb *Cserey Farkas* Urnak itt következő beszédgye, melyet, a' felkelést tárgyazó Kegyelmes Kir. *Rescriptumnak* felolvasá-fakor a' N. Vármegye közönséges gyűlésénn mondott vólt, kezembe akadván, méltónak találtam a' M. Kurir' leveleinn közönségesse tétetni:

Méltóságos Báró Fő Ispány Ur,

Tekintetes Nemes Vármegye!

A' Polgári társaság' virágzására nints bathatófabb eszköz, az ösrül maradékra szállott jó példánál, és az erőss fundamentomonn álló törvényeknél. A' jeles példák félserkentik a' nemes érzékenységü szívét, és utat mutatnak az

igaz ditsősségnak elérésére : az állandó gyámoltúl erőssített törvények pedig meg örökösítik a' nemzeti boldogságot. Ezen kettős erősség az, N. Vármegye ! a' mely oly számos századok alatt meg tartott bennünket nemzeti mivoltunknak ép-fégében. Ugyan is nemes kevélységgel mondhatjuk azt, hogy a' Scythiai tartományoktól fogva ditsősséges tselekedeteknek úttján formáltuk magunkat ékes nagyságra. Kostolták ditső eleink azon örömnök édesfégit, mely szerént nagyságunkat irigylő Tyrannusokat, rabfzolgai lántzokonn láttak lábaiknál rezketni. Látták romlásunkra oláلكodó dühös ellenségeinket, gyözedelmeskedő fegyverek éle előtt meg aláztatott rebegéssel szaladni, és ezen természet áldásaival meg-gazdagított földre meg-telepedvén, boldogságunknak állandóságára oly törvényeknek készítésével törekedtek, melyek által azt, a' mit ők vérekkel és diadalmaskodó fegyvereknek élivel szerzettek, réánk is meg-tartásúl hasonló nemes kötelesség' telyesítése alatt hagyták. Van tehát mind példánk, mind Törvényünk melyeknek követésekre való vágyodásunk, nemes tü-zet lobbanthat bennünk; jeles útat mutat kegyelmes Fejedelmünk is ezennel azoknak követésekre, fogadjuk Ö Felsőfégenek ismértes, és probát ki állott vitézségünkbe helyheztetett kegyelmes bizodalját, Magyarhoz illő készféggel, önnön erőnk által bizonyítsuk meg azt, hogy elég nagyok vagyunk arra, hogy az ellenség félelmétül mentek, és szabadok légyünk, elég erőssék, hogy Felső Fejedelmünket, 's tu'ajdon oly Javunkot védelmezzük, mely utólsó tsep vérünknek ki ontására is érde-mes. Ellenségünk vérevel törekedgyünk a' puhaságnak és tehetetlenségnek azon piszkait le mosni, melyek szinte homályba boríták ezen Márs fiainak termékeny hazáját. Bátorság ! Haza ! Mennyei szépséggel telyes nevezetek ! hason neveteknek ereje szivünkre, élesfizen abba össeink' ditsőssé-

géhez illő tüzet, oly tüzet: mely bennünk minden egyéb vágyedásokat meg emésztvén, egyedül Törvényünk, a' Haza, és Fejedelmhez volta kép való hűség iránt viseltető szeretetnek buzgósa által formáljon vitezékké. Ne engedgyük a' Hazafi kötelességeknek szentségeit szemünk előtt elenyészni; mert jaj annak a' Nemzetnek, melynek Polgára reszket ott a' hol meg tántoríthatatlan erővel kellene állani, maga alacsonyágának porába fetreng, a' midőn jeles, és nagy dolgokat illenék művelnie, és idegen fejedelmet ohajtoz, mikor magának kellene magát fel egyenesíteni, és önnön erejéhez viseltető bizodalmaival az irigységnek ellene arányzot agyarkodását meg alázni. — Kövessük hát öffeink' nemes példáit, kövessük szent Törvényeinek szabá-
sit, Kegyelmes Fejedelmünk bizodalmanak Magyar bátorsággal feleljünk meg, fogjunk Törvényeink értelme szerint fegyvert, és mutassuk meg azt: hogy a' mit bírnunk egy nagy lélekhez illő nemes, és szent kötelességnek terhe alatt bír-
ván, férfiúi erővel tudjuk védelmezni; bizonyítsuk meg, hogy azon Magyaroknak vagyunk ma-
radéki, kik Asiában a' ditsőségnek felsőbbségében virágozván, Európában vér patakokonn jutottak a'
Nemessen diadalmoskodó Nagyságnak azon érde-
mes pontyára: melyen meg állapodván, jó példát hagytak a' követésre, és szent Törvényeket a'
Hazafi kötelességnek teljesítésére.

* * *

Gömör Vármegyében Mártius 25 ik napján.

Nállunk különböző értelemben van a' Publikum, a' Siket Némak nevelésekre fél állítandó Váczi Institutumról. Azok, a' kikben bővebb mértékben van a' szenyvedő emberiség eránt való érzékenység, örömmel halgatták és vették
• Cs. Kir. Felségének az azt tárgyazó kegyelmes

resolútióját, 's készek, tehetségeknék mértéke szerént, annak előmozdítására adakozni. — Mások sem hajlandóságot, sem idegenséget nem mutatnak az eránt, 's ezen okra nézve kevés reménység lehet segedelmekhez. Találtatnak olyanok is, a' kik a' Siket Némakou teendő fevellt az Isten munkaja fel forgatásának, és így vétkes dolognak tartják azt mondván, hogy az Úr Istennek őket olyanoknak formálni, a' millyenek, tettsett, a' pedig a' mi az Istennek tetszik leg jobb (a).

A Rosnyai Tapáts a' Siket Némák eránt azt a' végzett tette, hogy a' Papok a' papi székekből a' népet a' segedelem adásra ébreszgefsék. E' meg lévén, a' bé szedésre négy polgárt rendeltek ki. — Evangyélikus Predikátor Tiszt. Klebouszki János Úr, a' ki tett tzelra egy igen fontos, és szivre ható predikatiót mondott, és most már szerentsessen foly a' segedelem szedés.

(a) Minden ember siketen és némán jó e' világra, és olly állapotban marad mind addig, mig a' hallásnak és szollásnak organumjai evolvaloonak, az az, ki fejtődnek. Az Isten minden embert fel ruházott ezen organumokkal, és nem az Isten meg határozásából, hanem történetből, az az, vagy belső nyavalyák, vagy esés, vagy ütés, vagy más történet miatt lesznek a' szegény gyermekek siketökké és némákká. — Ezek pedig az anya méhében is érdekelhetik a' tsetsemöket. — Nemtsak nem vétkeznek tehát az, a' ki az ilyetén bóldogtalan embereken segiteni kíván, sőt inkább mind a' természet, mind az Isten törvényei, a' mellyek szerént felebarátainkat úgy tartozunk szeretni, mint szinte magunkat, arra köteleznek bennünket, hogy tellyes tehetségünk szerént igyekezzünk rajtuk segíteni.

Minémű indulattal vették légyen a' Dobsina városbeliek, a' hozzájuk küldetett segedelem ké-
rő levelet, meg tettsik a' Siket-Némak Institu-
tumjának Directorjához, Titt. *Császár András As-*
essor Urhoz küldött következő válasz adá-
sokból:

Tekintetes Ur, 's kiváltképen való érdemes Urunk!

Mennél inkább meg győzettünk a' Tek.
Úrnak erántunk való barátságos indulatjáról, an-
nál bizonyosabb bizodalomban vagyunk az eránt,
hogy azon mi késedelmezésünket, melly szerezé-
nt, a' múlt Febr. 21 ik napján költ, 's nekünk kül-
dött igen érdemes, és a' Siket Némák nevelésére
fel állittatandó Institutumot tárgyázó levelére elebb
nem felelhettünk, kegyesen meg fogja nekünk
engedni."

„Mennél inkább meg vagyunk arról gyö-
ződve, hogy a' Tekint. Úrnak ezen szorgalmaz-
tatása egyedül az ember boldogságán, és feleba-
ráti szereteten, mint a' virtusoknak leg szebb ága-
zatján (a' mellynek meg szerzésén, valamint a'
Kereszténynek úgy a' Pogánynak, és valamint
az Izraélitának úgy a' Szamaritanusnak is ipar-
kodni kell) fundáltatik, annál nagyobb készséggel
fogjuk mind azt mivelni, a' mi minden polgártól
egyenként (a' kikre nézve azt végzettük magunk
közt, hogy a' következő innepi napokon col-
lectat tsinállyunk) és közönségellen, a' Közönség
kassájától ki telhetik.

Mellynek alázatos jelentésével, tartozó tisz-
tisztelettel vagyunk és maradunk. — A' Tekin-
tetes Úrnak, tisztelő szolgai, Dopsa városának
birája, és a' Magistrátusnak minden tagjai. —
Költ Dopsában Martius 18 ik napján, 1801-ik esz-
tendőben.